

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA DĖL ISTORINĖS IR KULTŪRINĖS ATMINTIES NAIKINIMO RUSIJOJE

2026 m. gegužės 7 d. Nr. XV-883
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

reaguodamas į tai, kad:

1) 2026 m. balandžio 19 d. Tomske (Rusijos Federacija) buvo sunaikintas Politinių represijų aukų atminimo skveras, kuriame pašalintas Lietuvos valstybės lėšomis 2016 m. pastatytas paminklas lietuvių politiniams kaliniams ir tremtiniams atminti, išardytas bolševikų teroro aukoms skirtas „Gedulo akmuo“, taip pat sunaikinti kiti nacionaliniai paminklai, skirti latvių, estų ir lenkų stalininių represijų aukoms, kurias NKVD nužudė Tomske sovietinio teroro metu;

2) Rusijos Federacijoje naikinama kita lietuvių tautos istorinė atmintis: uždaromos ugdymo įstaigos ir lituanistinės mokyklos, kuriose buvo mokoma lietuvių kalbos, Karaliaučiaus srityje teismo sprendimu išregistruota asociacija, kuri rūpinosi lietuvių kalbos puoselėjimu; stabdoma meno kolektyvų veikla; Karaliaučiaus srityje pakeistas vieno žinomiausių krašte Kristijono Donelaičio memorialinio muziejaus Tolminkiemyje pavadinimas, pervadinant jį į „Literatūros muziejų“, Tilžėje nuplėšta atminimo lenta čia gyvenusiam ir kūrusiam rašytojui, filosofui Vilhelmui Storostai-Vydūnui; Vladimiro mieste nugriautas memorialas, kuriame buvo įamžintas tarpukario Lietuvos užsienio reikalų ministro, arkivyskupo Mečislovo Reinio atminimas; falsifikuojama Lietuvos istorija ir naikinama visa, kas sietina su Lietuvos istorija ir kultūra;

vertindamas šiuos veiksmus kaip nuoseklią neostalinizmo politiką, kurios tikslas – ištrinti totalitarinio režimo nusikaltimų atmintį ir formuoti pseudoistorinį naratyvą (esą Sovietų Sąjungoje politinių represijų nebuvo), keliantį pavojingą tendenciją, galinčią turėti ilgalaikių pasekmių ne tik Rusijos visuomenei, bet ir visos Europos saugumui ir istorinei savimonei;

pažymėdamas, kad Rusija, sąmoningai iškraipydama istorinius faktus, siekia suskaldyti pasaulį į įtakos sferas ir perrašyti istoriją sumenkinant Lietuvos ir kitų šalių patirtas represijas ir okupacijas;

pabrėždamas, kad tokiais sisteminiiais veiksmais Rusijos Federacijos valdžia bando pateisinti savo agresiją prieš Ukrainą, įskaitant teritorines pretenzijas ir karinius veiksmus, taip pat agresyvią politiką kaimyninių valstybių atžvilgiu, sukelti abejones Baltijos valstybių, Ukrainos ir kitų šalių, kurios buvo sovietų okupuotos ir aneksuotos valstybės, valstybingumu ar istoriniu teisingumu, skleisti dezinformaciją,

smerkia Rusijos Federacijos sąmoningai vykdomą politiką dėl istorinės atminties ir lietuvių kultūros naikinimo. Istorinės atminties simboliai ir kultūros paveldas yra svarbi tautų tapatybės dalis ir jų naikinimas negali būti pateisinamas jokiais imperiniais ar politiniais interesais;

reiškia protestą prieš tokius barbariškus Rusijos Federacijos valdžios veiksmus ir reikalauja atkurti sunaikintus istorinės ir kultūrinės atminties paminklus bei simbolius Tomske, Karaliaučiaus srityje ir kituose Rusijos regionuose, atsižvelgiant į tai, kad visi jie buvo įrengti Lietuvos valstybės lėšomis, vadovaujantis Rusijos Federacijos įstatymais ir gavus vietos valdžios sutikimą;

pabrėžia, kad istorinės ir kultūrinės atminties naikinimas bei sovietinių represijų neigimas prieštarauja 1954 m. Hagos konvencijai dėl kultūros vertybių apsaugos ginkluoto konflikto metu ir kitiems svarbiems tarptautinės teisės aktams ir principams. Remiantis šiais principais, sąmoningas paminklų griovimas, istorinių vietų naikinimas, istorijos perrašymas, kultūros paveldo ignoravimas ar represijos prieš tautines bendruomenes yra laikomi ne tik tarptautinės teisės aktų pažeidimu, bet ir nusikaltimu;

ragina Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją kreiptis į Jungtines Tautas, UNESCO, Europos Tarybą ir kitas tarptautines organizacijas su prašymu įvertinti sąmoningo totalitarinio režimo aukų ir kultūrinio atminimo bei paveldo naikinimo veiksmus Rusijos Federacijoje ir imtis konkrečių veiksmų ginant istorinę tiesą ir atminties laisvę.

Seimo Pirmininkas

Juozas Olekas